

De
Moestuin
Club

Moestuin werkboek

De basiscursus voor
de startende moestuinierder

De
Moestuin
Club

Naam: _____
_____

Seizoen: _____
_____

Welcome to the club

Leuk dat je voor de basiscursus “startende moestuinierder” van De Moestuinclub gekozen hebt! Met alle kennis die je hier opdoet kan je straks lekker aan de slag in je eigen tuin.

Je gaat leren hoe je je tuin het beste in kan delen, hoe je moet zaaien, welke gewassen je wel en niet bij elkaar moet zetten en natuurlijk komt ook het onderhoud en het oogsten aan bod. Want daar doe je het uiteindelijk voor!

Je hebt voor deze cursus drie dingen nodig:

1. Tijd
2. Dit werkboek (plus potlood, gum en/of pen)
3. Veel enthousiasme

We wensen je heel veel succes en plezier!

Inhoud & modules

1	Bepalen van gewassen	06	6	Onderhoud	35
	Het bepalen van de gewassen voor in jouw tuin, aan de hand van de gewassenlijst (p6) en de kruidenlijst (p9) .			Een tuin onderhoudt zichzelf niet. Kom alles te weten over groeiproces, water, voeding en ongedierte.	
2	Schetsen	12	7	Oogsten	36
	Schetsen van mijn moestuin (p13) op basis van de stand van de zon, burenoverzicht (p14) en gewassenverdeling (p17) .			Wanneer kan je oogsten en hoe bereid je je tuin voor op volgend jaar?	
3	Moestuinkalender	22		Boodschappenlijstje	37
	Het invullen van een moestuinkalender. Deze kalender wordt samen met jouw tuinschets je houvast en planning.			Wat moet je nou echt in huis hebben om te kunnen starten en wat niet? Vul aan met wat jij graag terug wil zien in je tuin.	
4	Zaaien	32		Mijn gewassen	39
	Welke zaden gebruik je, waar moet je op letten en hoe ga je te werk?			Vul per gewas in hoe het dit seizoen verlopen is en leer hiervan voor het jaar erop.	
5	Uitplanten	33		Notities	48
	Je grond voorbereiden en klaar maken voor het uitplanten van zaailingen.			Tijdens de cursus kan je hier meeschrijven met wat je echt niet wilt vergeten.	

Module 1 Bepalen van gewassen

De eerste module op weg naar jouw eigen moestuin! Tijdens deze module ga je aan de slag met de gewassenlijst. Bekijk de lijst goed en vink aan welke gewassen jij lekker vindt en straks graag in je tuin terug wil zien. Sommige gewassen moet je voorzaaien op de vensterbank en anderen zaai je straks rechtstreeks in de grond.

Gewassenlijst

✓	Gewas (op alfabet)	Voor- zaaien	Volle grond	Stand- plaats	plant en regelaf- stand (cm)	Meer- jarig	licht-/ donker- Kiemer*
☐	Aardappel		Maart - april	☀️	30 x 60		☀️
☐	Aardbei	Februari.		☀️	25 x 70	✓	☀️
☐	Andijvie	Februari	Maart - aug.	☀️	40 x 40		☀️
☐	Artisjok	Feb. - april	April - mei	☀️	100 x 100	✓	●
☐	Aubergine	Jan. - maart		☀️	50 x 50		●
☐	Augurk	April - mei		☀️	40 x 150		●
☐	Biet		Maart - juli	☀️	10 x 30		●
☐	Bleekselderij	Feb. - maart	April - juni	☀️	25 x 30		☀️
☐	Bloemkool	Feb. - april	Mei - juni	☀️	60 x 60		●
☐	Boerenkool		Mei - aug.	☀️	60 x 60		●

Moestuin Clubtip

's Ochtends oogsten zorgt voor nog
smaakvollere groenten, omdat ze dan het
meeste vocht bevatten.

✓	Gewas (op alfabet)	Voor- zaaien	Volle grond	Stand- plaats	plant en regelaf- stand (cm)	Meer- jarig	licht-/ donker- Kiemer*
☐	Broccoli	Feb. - april	April - mei	☀️	50 x 50		●
☐	Courgette	April - mei	Mei - juni	☀️	100 x 100		●
☐	Doperwtten	Jan. - feb.	Maart - april	☀️	5 x 60		●
☐	Knoflook		Okt. - nov.	●	10 x 30		
☐	Knolvenkel	Maart - april	Mei	☀️	20 x 40		●
☐	Komkommer	April - mei		☀️	50 x 70		●
☐	Kropsla	Feb. - aug.	April - aug.	☀️	30 x 30		☀️
☐	Meloen	April		☀️	50 x 100		●
☐	Paksoi	Maart - juni	Juli - aug.	☀️	30 x 30		●
☐	Paprika	Feb. - maart		☀️	50 x 70		●
☐	Pastinaak		April - mei	☀️	15 x 35		●
☐	Peper	Jan. - feb.		☀️	30 x 50		●
☐	Pompoen	April - mei	Mei	☀️	100 x 100		●
☐	Prei	Feb. - maart	Maart - mei	☀️	15 x 20		●
☐	Rabarber	Maart		☀️	100 x 100	✓	●
☐	Radijs		Maart - aug.	☀️	3 x 10		☀️
☐	Rucola	Feb. - mei	Maart - mei	☀️	5 x 20		☀️
☐	Snijbiet	Februari	Maart - aug.	☀️	30 x 30		●
☐	Snijbonen (stoksnijboon)	April	Mei - juni	☀️	15 x 50		●
☐	Spinazie	Jan. - dec.	Maart - sep.	☀️	10 x 15		●
☐	Spitskool	Feb. - april	Maart - juli	☀️	60 x 60		●
☐	Spruitkool	Feb. - maart	Maart - april	☀️	60 x 60		●
☐	Stokslabonen (sperziebonen)	April	Mei - juni	☀️	50 x 120		●
☐	Suiker mais	April - mei	Mei	☀️	20 x 60		●

✓ Gewas (op alfabet)	Voor-zaaien	Volle grond	Stand-plaats	plant en regelafstand (cm)	Meer-jarig	licht-/donker-Kierner*
☐ Tomaat	Maart - april		☀️	50 x 70		●
☐ Tuinbonen	Jan. - maart	Feb. - april	☀️	40 x 50		●
☐ Ui (pootui)		Feb. - maart	☀️	8 x 30		
☐ Wortel		Maart - juli	☀️	3 x 10		●

Kruidenlijst

Gebruik bij het voorzaaien van kruiden meerdere zaadjes in een kweekpotje en dun deze indien nodig later uit. De complete inhoud van het kweekpotje vervolgens als geheel uitplanten, dus niet verspenen.

✓ Kruiden (op alfabet)	Voor-zaaien	Volle grond	Stand-plaats	Ruimte (cm)	Meer-jarig	Kierner*
☐ Basilicum	April - mei	Mei - juli	☀️	25 x 25		☀️
☐ Bieslook	Maart - mei	April - aug.	☀️	15 x 15	✓	●
☐ Dille	April	April - juli	☀️	25 x 25		☀️
☐ Kamille	Maart - april	Maart - juli	☀️	30 x 30	✓	☀️
☐ Koriander	Maart - mei	Mei - juli	☀️	15 x 15		●
☐ Munt	Maart - april	April - aug.	☀️	30 x 30	✓	☀️
☐ Oregano	April	Mei	☀️	25 x 25	✓	●
☐ Peterselie	Feb. - maart	Maart - mei	☀️	15 x 15		●
☐ Rozemarijn	Feb. - mei	Mei - juni	☀️	30 x 30	✓	☀️
☐ Selderij	Maart - april	Mei - juni	☀️	30 x 30		☀️
☐ Tijm	Maart - mei	Mei - juli	☀️	10 x 10	✓	☀️

* Op de verpakking van jouw zaden staat altijd de aanbevolen zaaidiepte. Is die zaaidiepte minder dan 0,5 cm? Dan gaat het om een **lichtkierner**. Deze zaden mag je slechts met een heel dun laagje aarde of helemaal geen aarde afdekken.

A woman with blonde hair tied back, wearing a red and blue plaid shirt, is sitting in a garden. She is looking towards a purple vegetable plant, possibly a purple cauliflower or similar, which is resting on a wooden log. A straw hat is also visible on the log. The background is a blurred green garden with a wooden fence.

Moestuin Clubtip

Geef plantjes die je net hebt uitgeplant wat extra water. Dit kunnen ze goed gebruiken om bij te komen van de shock.

Module 2 Schetsen

Je hebt bepaald welke gewassen en kruiden je straks graag in je tuin terug wil zien. Voor je gaat beginnen met het zaaien en planten in je nieuwe tuin, is het verstandig om na te denken over de indeling van je moestuin en waar je dit gaat doen. De standplaats is bijvoorbeeld belangrijk en daarnaast heb je ook goede en slechte burens. Dit zijn gewassen die een goede of juist slechte invloed op elkaar hebben.

Doorloop de volgende stappen:

1. Maak een schets van je tuin op schaal
2. Teken vervolgens eventuele hoofd- en zijpaden
3. Verdeel je tuin daarna in vlakken
4. Pak de gewassenlijst en kijk welke gewassen je aangekruist hebt
5. Het indelen kan gaan beginnen!

Let bij het indelen op de punten die je tijdens deze module geleerd hebt:

- ✓ Hoe draait de zon in jouw tuin?
- ✓ Welke gewassen plaats je voor- en achteraan, zodat ze niet elkaars schaduw staan?
- ✓ Welke gewassen zijn goede en slechte burens?
- ✓ Heb je alleen enkel- of ook meerjarige gewassen?
- ✓ Wat wordt het formaat van een gewas?
- ✓ Ga je een vak gebruiken als "boementuin"?

Mijn moestuin

Mijn tuin is **niet** breder als 9 meter

Mijn tuin is **wel** breder als 9 meter

Mijn moestuin

Burenoverzicht

Om je gewassen perfect te laten groeien ben je niet alleen afhankelijk van de zon, maar moet je rekening houden met waar je de gewassen plant ten opzichte van elkaar. Zorg voor een gezonde balans in de moestuin. Sommige gewassen hebben namelijk een slechte invloed op elkaar en andere juist een goede.

Gewas	Goede burenen	Slechte burenen
Aardappel	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bonen ✓ Dille ✓ Knoflook ✓ Kool 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mais ✓ Spinazie ✓ Spruiten ✗ Komkommer ✗ Pompoen ✗ Selderie ✗ Tomaat
Andijvie	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kool ✓ Knolvenkel ✓ Prei 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tomaat ✓ Knolvenkel
Biet	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dille ✓ Knoflook ✓ Komkommer 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kool ✓ Koriander ✓ Ui ✗ Aardappel ✗ Spinazie ✗ Stokbonen
Bloemkool	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bonen ✓ Dille 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Selderij ✗ Erwten ✗ Tomaat
Courgette	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mais ✓ Sla 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stokbonen ✓ Ui
Prei	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kool ✓ Sla ✓ Selderie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ui ✓ Wortel
Radijs	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bonen ✓ Sla ✓ Snijbiet 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Spinazie ✓ Tomaat

Moestuin Clubtip

Kies een zonnige plek voor je moestuin.
Om eerder of langer zon in je tuin te
krijgen kan je ook je bedden verhogen.

Gewas	Goede buren	Slechte buren
Spinazie	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aardappel ✓ Aardbeien ✓ Radijs 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Biet ✓ Stokbonen ✓ Tomaat
Wortel	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bieslook ✓ Dille ✓ Erwtten ✓ Knoflook ✓ Sla 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prei ✓ Radijs ✓ Rozemarijn ✓ Snijbiet ✓ Ui
Bonen		<ul style="list-style-type: none"> ✗ Bieslook ✗ Knoflook ✗ Prei ✗ Ui
Komkommer	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mais ✓ Bonen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Biet ✓ Kool
Broccoli		<ul style="list-style-type: none"> ✗ Tomaat
Knoflook	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tomaat ✓ Wortels 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Erwten ✗ Kool ✗ Stokbonen
Mais		<ul style="list-style-type: none"> ✗ Bieten ✗ Bleekselderij
Prei		<ul style="list-style-type: none"> ✗ Bonen

Gewassenverdeling

Zorg ervoor dat je tuin in vlakken is verdeeld. Verstandig is om dezelfde soort gewassen bij elkaar in één vlak te zetten. Je verdeelt de gewassen als volgt:

Peulvruchten

Sperziebonen, tuinbonen, snijbonen & erwten

Vruchtgewassen

Courgette, komkommer, mais, tomaat, paprika & pompoen

Koolsoorten

Bloemkool, spruiten, paksoi, spitskool & boerenkool

Wortel- en knolgewassen

Wortel, pastinaak, aardappel, ui, biet & radijs

Bladgroenten

Sla, snijbiet & spinazie

Moestuin Clubtip

Zaai en plant op het juiste moment om te voorkomen dat je zaden niet uitkomen, plantjes de lucht inschieten of doodgaan.

Module 3 Moestuin- kalender

Als het goed is heb je inmiddels een mooie schets van je nieuwe tuin voor je liggen?! Op basis van de door jouw gekozen gewassen en de schets die je gemaakt hebt ga je de moestuinkalender invullen. Deze kalender wordt straks samen met jouw tekening je houvast en planning voor komend seizoen.

Januari		01
Voorzaaien ----- ----- ----- ----- -----	Bij zaaien ----- ----- ----- ----- -----	Onderhoud ☐ Moestuintekening maken ☐ Zaden bestellen ☐ Bakjes bewaren om in te zaaien of kopen ☐ Tuingereedschap checken en schoonmaken ☐ Tuin/bakken klaarmaken
Volle grond ----- ----- ----- ----- -----	Oogsten ----- ----- ----- ----- -----	

Februari		02
Voorzaaien <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Bij zaaien <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Onderhoud ☐ Grond ompspitten en voorzien van nieuwe aarde/compost
Volle grond <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Oogsten <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	

Maart		03
Voorzaaien <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Bij zaaien <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Onderhoud ☐ Grond ompspitten en zand toevoegen aan kleigrond ☐ Klimrekken plaatsen ☐ Mulchen
Volle grond <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Oogsten <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	

Moestuin Clubtip

Begin klein en zaai van alles niet te veel. Al die kleine zaadjes worden straks namelijk allemaal grote planten die hun ruimte nodig hebben.

April		04
Voorzaaien ----- ----- ----- -----	Bij zaaien ----- ----- ----- -----	Onderhoud ☐ Zaairijtjes uitdunnen ☐ Onkruid harken en wieden ☐ Bij warm weer regelmatig water geven
Volle grond ----- ----- ----- -----	Oogsten ----- ----- ----- -----	

Mei		05
Voorzaaien ----- ----- ----- -----	Bij zaaien ----- ----- ----- -----	Onderhoud ☐ Extra compost aanbrengen op plekken waar je hongerige planten als courgette, pompoen, komkommer gaat planten ☐ Slakken bestrijden ☐ Zaairijtjes uitdunnen
Volle grond ----- ----- ----- -----	Oogsten ----- ----- ----- -----	

Juni		06
Voorzaaien ----- ----- ----- -----	Bij zaaien ----- ----- ----- -----	Onderhoud ☐ Onkruid wieden ☐ Hongerige planten extra bemesten ☐ Planten regelmatig controleren op luizen, rupsen, ed.
Volle grond ----- ----- ----- -----	Oogsten ----- ----- ----- -----	

Juli		07
Voorzaaien ----- ----- ----- -----	Bij zaaien ----- ----- ----- -----	Onderhoud ☐ Planten regelmatig controleren op ziektes
Volle grond ----- ----- ----- -----	Oogsten ----- ----- ----- -----	

Augustus		08
Voorzaaien	Bij zaaien	Onderhoud
-----	-----	☐ Planten regelmatig controleren op ziektes
-----	-----	
-----	-----	
-----	-----	
Volle grond	Oogsten	
-----	-----	
-----	-----	
-----	-----	
-----	-----	

September		09
Voorzaaien	Bij zaaien	Onderhoud
-----	-----	
-----	-----	
-----	-----	
-----	-----	
Volle grond	Oogsten	
-----	-----	
-----	-----	
-----	-----	
-----	-----	

Oktober		10
Voorzaaien ----- ----- ----- -----	Bij zaaien ----- ----- ----- -----	Onderhoud ☐ Vrije bedden omspitten en mulchen ☐ Kalk strooien
Volle grond ----- ----- ----- -----	Oogsten ----- ----- ----- -----	

November		11
Voorzaaien ----- ----- ----- -----	Bij zaaien ----- ----- ----- -----	Onderhoud ☐ Afgevallen blad opruimen
Volle grond ----- ----- ----- -----	Oogsten ----- ----- ----- -----	

December		12
Voorzaaien ----- ----- ----- ----- -----	Bij zaaien ----- ----- ----- ----- -----	Onderhoud ☐ Moestuintekening maken ☐ Extra zaden bestellen ☐ Bakjes bewaren om in te zaaien of kopen ☐ Tuingereedschap check-en en schoonmaken
Volle grond ----- ----- ----- ----- -----	Oogsten ----- ----- ----- ----- -----	

A lush green garden scene with rows of plants in the foreground and a dense background of trees. The text is overlaid on the lower half of the image.

Moestuin Clubtip

Zaai in duidelijke rechte lijnen. Het ziet er niet alleen netjes uit, maar zorgt er ook voor dat je onkruid makkelijk van je gewassen kan onderscheiden.

Module Zaaien

4

Je weet inmiddels precies welke gewassen je straks gaat telen, wanneer je ze moet zaaien en waar ze komen te staan. Je gaat nu leren hoe dat zaaien precies in zijn werk gaat en waar je allemaal op moet letten en waar je rekening mee moet houden.

Wat wordt er behandeld:

- ✓ Welke soorten zaden er beschikbaar zijn en wat de voor- en nadelen hiervan zijn
- ✓ In welke soorten grond je kan (voor)zaaien
- ✓ Het verschil tussen licht- en donkerkiemers
- ✓ Hoe en waar je in huis het beste kan voorzaaien
- ✓ Waar je rekening mee moet houden qua standplaats, temperatuur en water
- ✓ Hoe je je jonge plantjes gaat verspenen
- ✓ Hoe het afharden van planten werkt voordat ze naar buiten kunnen

Module 5

Uitplanten

De basis van je moestuin is goede grond. Hoe beter de grond, hoe beter je oogst. Voor je begint met het uitplanten van je zaailingen in de volle grond, is het dus van belang dat je de grond goed voorbereidt.

Tijdens deze module doen we daarom een kleine grondtest:

Klontert het een beetje en kan je een bal van de aarde maken? Dan heb je te maken met **kleigrond**. Valt de grond gemakkelijk uit elkaar? Dan heb je **zandgrond**. **Veengrond** zit tussen die twee in en is zwart/bruin van kleur. Deze grond voelt sponsachtig aan, omdat het onder andere een mengsel is van aarde met verteerde en halfverteerde plantenresten.

Naast het verschil tussen de verschillende soorten grond leer je ook:

- ✓ De ideale pH-waarde voor je moestuin
- ✓ Hoe en wanneer je je bodem kunt voeden
- ✓ Hoe je jonge plantjes uitplant in de volle grond
- ✓ Welke planten wel wat ondersteuning kunnen gebruiken
- ✓ En als laatste hoe je kan zaaien direct in de volle grond

Moestuin Clubtip

Zorg voor voldoende bloemen in of rondom je tuin. Deze trekken bijen aan en die zorgen voor de bevruchting van je gewassen.

Module ⑥ Onderhoud

Een moestuin en al die verse groenten zijn natuurlijk onwijs leuk, maar komt er niet vanzelf. Daar zal je echt wat voor moeten gaan doen! En ja, natuurlijk zal er ook het een en ander groeien als je het gewoon op zijn beloop laat nadat je je plantjes in de grond hebt gezet, maar je hebt deze cursus natuurlijk aangeschaft omdat je er het meeste uit wil halen!

Wat leer je daarom tijdens deze module:

- ✓ Je weet hoe de verschillende gewassoorten zich ontwikkelen
- ✓ Je kent het verschil tussen eenslachtige en tweeslachtige bloemen
- ✓ Je weet wat de beste manier en tijd is om water te geven en hoe je vocht vast kan houden in de bodem
- ✓ Welke extra voedingsstoffen je toe kan dienen en hoe je kan herkennen dat een plant hier behoefte aan heeft
- ✓ Welke vormen van onderhoud er zijn en op welke gewassen je deze moet toepassen
- ✓ Hoe je bij tomatenplanten moet dieven, opbinden, blad verwijderen en tikken
- ✓ Hoe je omgaat met ongedierte en onkruid in de tuin

Daarnaast kan je ook weer zelf aan de slag.

Alle vormen van onderhoud die je geleerd hebt kan je nu gaan toevoegen aan je eigen moestuinkalender.

Module Oogsten

Het is bijna tijd om te oogsten. Hier heb je het allemaal voor gedaan! Je hebt inmiddels al heel veel geleerd en bent klaar om van start te kunnen. Voordat het zover is leer je tijdens deze laatste module nog het volgende:

- ✓ Het beste moment om te oogsten
- ✓ De verschillende oogstechnieken
- ✓ Hoe je je tuin voorbereid op de winter

Jouw tuin boodschappen- lijstje

Er is zoveel te krijgen op moestuin gebied dat je soms door de bomen het bos niet meer ziet. Wat heb je nou echt nodig? We zetten het even voor je op een rijtje.

Onmisbaar:

- Zaai- en stekgrond
- Vermuciliet
- Potgrond
- Kweekkastje
- Plantlabels
- Kleine potjes voor het verspenen
(6mm – 8 mm)
- Plantenspuit
- Gieter
- Tuinhandschoenen (tenzij je vieze handen
en nagels geen probleem vindt)
- Opbindtouw of clipjes
- Oogstschaartje
- Plantschepje

- Opbindstokken
- Je favoriete zaden en/of plantjes

Niet noodzakelijk (maar wel handig):

- Oogstmandje
- Schoffel
- Cacaodoppen
- Bodembedekkers (bijv. oostindische kers)

Zelf aanvullen:

.....

.....

.....

.....

.....

Kijk ook eens op demoestuinclub.nl en vind alles voor jouw moestuin!

Moestuin Clubtip

Vaker oogsten stimuleert je planten
om weer nieuwe vruchten aan te maken.

Een win win situatie dus!

Mijn Gewassen

Dit overzicht gaat je helpen te onthouden hoe je alles precies per gewas gedaan hebt dit seizoen. Op basis daarvan zie je wat er goed is gegaan en wat misschien iets minder goed ging. Geen probleem! Neem deze kennis mee naar het volgende jaar.

Had je last van ongedierte of ziektes?
Vul ze dan hier in met de reden
waarom of wat je eraan gedaan hebt

Naam gewas	☐ Groente ☐ Fruit ☐ Kruid
Hoeveelheid zaadjes/plantjes:	Plant-/ regelafstand: .....
Voorgezaaid op:	Standplaats: ☐ ☐ ☐
In volle grond op:	Buren met: .....
Verzorging & onderhoud:	Ziektes en/of ongediertes: .....
.....	.....
.....	.....
Geoogst op:	Kwaliteit: ☐ Goed ☐ Matig ☐ Slecht
Evaluatie:	.....
.....	.....

Schrijf op wat je deed voor een zo hoog mogelijke opbrengst. Denk aan bijvoorbeeld water geven, dieven of bewerking van de grond

Door dit in te vullen weet je volgend jaar welke gewassen het goed deden en welke minder

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats: ☀ 🌱 ●

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evaluatie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats: ☀ 🌱 ●

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evaluatie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats: ☀️ 🌱 ●

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evalutie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats: ☀️ 🌱 ●

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evalutie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaaadjjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats: ☀ 🌱 ●

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evaluatie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaaadjjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats: ☀ 🌱 ●

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evaluatie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats:

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evalutie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats:

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evalutie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats: ☀ 🌱 ●

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evaluatie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats: ☀ 🌱 ●

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evaluatie: .....

.....

.....

Moestuin Clubtip

Niet voldoende ruimte in je tuin?
Overweeg dan eens verticale oplossingen,
met klimrekjes of een boog.

Naam gewas .....

Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: .....

Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: .....

Standplaats: ☀️ 🌱 ●

In volle grond op: .....

Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: .....

Ziektes en/of ongediertes: .....

Geoogst op: .....

Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evaluatie: .....

.....
.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats:

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evalutie: .....

.....

.....

Naam gewas ..... Groente Fruit Kruid

Hoeveelheid zaadjes/plantjes: ..... Plant-/ regelafstand: .....

Voorgezaaid op: ..... Standplaats:

In volle grond op: ..... Buren met: .....

Verzorging & onderhoud: ..... Ziektes en/of ongediertes: .....

.....

.....

Geoogst op: ..... Kwaliteit: Goed Matig Slecht

Evalutie: .....

.....

.....

<p>-----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p>	<p>-----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p> <p>☐ -----</p>
--	--

<p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>	<p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>
--	---

-----	-----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----
○ -----	○ -----

-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----

A series of horizontal dashed lines for writing notes.

De Moestuin Club

De Moestuinclub wilt
moestuinieren zo makkelijk
en duurzaam mogelijk maken.
Weinig moeite voor jou en
minder belasting voor het
milieu, dat is waar we voor gaan.

Volg ons ook via:

 demoestuinclub

 demoestuinclub

Jouw cursusboek is gemaakt
van 100% gerecycled papier

WWW.DEMOESTUINCLUB.NL